

Nr 45

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59; given Stockholms slott den 10 januari 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Sven Andersson

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 januari 1958.

Närvarande

Statsministern ERLANDER, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, KJELLIN, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59 och anför därvid följande.

Inledning

Från och med budgetåret 1940/41 redovisas huvuddelen av försvarets fastigheter på en särskild i rikshuvudboken uppförd kapitalfond, numera benämnd försvarets fastighetsfond. Sedan i enlighet med beslut av 1943 års riksdag vissa av försvarets fabriker organiserats såsom statligt affärsverk — varvid fabrikenas tillgångar och skulder från och med budgetåret 1944/45 upptagits till redovisning på en särskild kapitalfond, benämnd försvarets fabriksfond — har de av fabrikenas disponerade fastigheterna från samma tidpunkt överförts från fastighetsfonden till fabriksfonden. Å andra sidan har i enlighet med beslut av 1950 års riksdag försvarets bostadsanskaffningsfond avvecklats från och med budgetåret 1950/51, varvid på densamma redovisade tillgångar överförts till försvarets fastighetsfond.

Försvarets fastighetsfond är från och med den 1 juli 1948 uppdelad på fyra delfonder, nämligen arméns delfond, marinens delfond, flygvapnets delfond och befästningars delfond.

I årets statsverksproposition (bilaga 2 till specifikation av inkomsterna å driftbudgeten) har framlagts ett beräknat förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59. I överensstämmelse med statförslaget har på driftbudgeten i förslaget till riksstat bland Inkomster av statens kapitalfonder upptagits totalbeloppet av de i statförslaget för respektive delfonder angivna överskotten. Vidare har bland Egentliga statsutgifter upptagits å andra huvudtiteln under rubriken F. Diverse ett anslag till Ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg samt å fjärde huvudtiteln under rubrikerna C. Försvarskrafterna och E. Diverse, med tills vidare beräknade belopp, anslag för ersättning till envar av fastighetsfondens fyra delfonder för vederbörande förvaltningsmyndigheters rätt att nyttja de till fonden hörande fastigheterna m. m.

Med skrivelse den 29 november 1957 har fortifikationsförvaltningen avgivit förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59. Riksräkenskapsverket har den 4 januari 1958 inkommit med utlåtande över förslaget.

Översikt av fastighetsfondens ställning

Av riksräkenskapsverkets utdrag ur rikshuvudboken för budgetåret 1956/57 samt av ämbetsverkets specifikation av bland annat försvarets fastighets- och värdeminskningsskonton m. m. för samma budgetår framgår, att fondens ställning per den 30 juni 1957 var följande.

Arméns delfond

Tillgångar:	Kronor	Kronor
Markvärde	78 907 356: 80	
Byggnadsvärde	653 924 619: 20	
Fordringar hos andra fonder	887 325: 41	733 719 301: 41
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	510 044 889: 72	
Diverse medel	887 325: 41	510 932 215: 13
Kapitalbehållning		222 787 086: 28

Marinens delfond

Tillgångar:		
Markvärde	61 549 961: 33	
Byggnadsvärde	213 698 701: 44	
Fordringar hos andra fonder	1 116 619: 52	276 365 282: 29
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	173 224 293: 50	
Diverse medel	1 116 619: 52	174 340 913: 02
Kapitalbehållning		102 024 369: 27

Flygvapnets delfond

Tillgångar:		
Markvärde	31 190 369: 54	
Byggnadsvärde	546 473 965: 46	
Fordringar hos andra fonder	2 210 446: 19	579 874 781: 19
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	354 338 893: 44	
Diverse medel	2 210 446: 19	356 549 339: 63
Kapitalbehållning		223 325 441: 56

Befästningars delfond

Tillgångar:		
Markvärde	10 553 382: 50	
Byggnadsvärde	1 024 023 010: 58	
Fordringar hos andra fonder	3 650 769: 22	1 038 227 162: 30
Skulder:		
Värdeminskningsskonto	951 006 919: 16	
Diverse medel	3 650 769: 22	954 657 688: 38
Kapitalbehållning		83 569 473: 92

I detta sammanhang må erinras om att den för budgetåret 1956/57 fastställda staten för fastighetsfonden balanserade på 85,942 miljoner kronor. Inkomsterna beräknades till detta belopp samt utgifterna och överskottet till respektive 62,342 och 23,600 miljoner kronor. Utfallet av staten framgår av en i budgetredovisningen för budgetåret 1956/57 (s. 170 och 171) intagen sammanställning. Enligt denna har fondens överskott uppgått till 23 997 505 kronor 28 öre, som tillförts statsregleringen.

Stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1957/58 har fastställts den 12 april 1957.

Förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59

Staten för försvarets fastighetsfond skall jämlikt beslut av 1948 års riksdag upptaga följande titlar, nämligen å inkomstsidan A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden, C. Inkomster av övnings- och skjutfält och D. Diverse inkomster samt å utgiftssidan A. Reparations- och underhållskostnader m. m., B. Avsättning till värdeminskningsskonto och C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden ävensom Överskott att tillföras riksstatens driftbudget. Inkomsterna respektive utgifterna under de angivna titlarna skall upptagas särskilt för de olika delfonderna.

Vid beräkningen av de olika posterna i staten följer jag denna uppställning och upptager först till behandling fondens utgifter.

UTGIFTER

A. Reparations- och underhållskostnader m. m.

Beträffande byggnader m. m. redovisade på *arméns*, *marinens* och *flygvapnets* delfonder beräknas medelsbehovet för reparation och underhåll, med i det följande angivna undantag, i enlighet med de principer som angivits i propositionen 1945:180 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1945/46. I överensstämmelse härmed beräknas medelsbehovet för reparationer och underhåll till viss procent av den faktiska byggnadskostnaden för varje särskild fastighet, omräknad till 1935 års prisnivå. Byggnadsbeståndet uppdelas därvid i tre grupper. Den första gruppen — äldre byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes före den 1 juli 1938. Dessa byggnader redovisas i fastighetsfonden på grundval av särskild värdering. Den andra och den tredje gruppen — nyare byggnader — omfattar byggnader, som färdigställdes efter nyssnämnda datum och som varit i bruk längre respektive kortare tid än nio år. Nyare byggnader redovisas med sitt anskaffningsvärde. Underhållsmedel beräknas första

gången för andra budgetåret efter det budgetår, under vilket byggnaden färdigställdes. Underhållskvoten utgör vid 1935 års prisnivå i första gruppen 1,1 % för arméns och flygvapnets delfonder och 1,5 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 0,8 respektive 0,4 % för de tre delfonderna. Omräknade till 1957 års prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex (311) utgör underhållskvoterna i första gruppen 3,42 % för arméns och flygvapnets delfonder och 4,67 % för marinens delfond samt i andra och tredje grupperna 2,49 % respektive 1,24 % för samtliga tre delfonder. De procentuellt beräknade underhållsmedlen har hittills uppdelats på två poster, nämligen en för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och en för smärre förbättringsarbeten. Såsom närmare redovisas i det följande (jfr s. 6) föreslår emellertid fortifikationsförvaltningen att någon uppdelning i fortsättningen icke skall ske. — Utöver de procentuellt beräknade underhållsmedlen anvisas särskilda medel för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten).

Från den procentuella beräkningsmetoden undantas marinens hamnanläggningar i enlighet med vad som anförts i propositionen 1948:157 med förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1948/49. Underhållsmedel för dessa anläggningar skall fastställas efter uppskattning och medel anvisas å särskild delpost. Enligt samma proposition skall underhållet av övnings- och skjutfälten bestämmas efter uppskattning för varje särskilt budgetår och medel för ändamålet anvisas på särskilda delposter.

Enligt samma proposition 1948:157 skall underhållskostnaderna för flygfälten beräknas i viss relation till anläggningsvärdet. För flygfälten med därå befintliga rullbanor och andra för flygverksamhetens bedrivande omedelbart avsedda anordningar skall därvid tillämpas en underhållskvot av 1,5 % av anläggningsvärdet per den 1 juli 1946. Flygfältens befästningsanläggningar skall jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 mars 1957 utgå ur fondredovisningen per den 1 juli 1958 med undantag för vissa anläggningar, som enligt samma beslut skall upptagas till redovisning såsom byggnader under arméns, marinens och flygvapnets delfonder. För sistnämnda anläggningar beräknas underhållsmedel enligt den procentuella metod som gäller för byggnader i övrigt.

För objekt redovisade på *befästningars delfond* — befästningar och berggrum m. m. — skall beräkningen av underhållskostnaderna enligt nämnda proposition 1948:157 ske i relation till anläggningsvärdet, varvid för såväl befästningar som berggrum skall tillämpas en gemensam underhållskvot på anläggningsvärdet den 1 juli 1946. Enligt propositionen 1951:88 har underhållskvoten bestämts till 0,6 % vid 1946 års prisnivå, vilken procentsats för varje år omräknas till gällande prisnivå med hjälp av byggnadsstyrelsens underhållskostnadsindex. Underhållskvoten utgör för år 1957 1,16 %. För iståndsättning av befästnings- och berggrumsanläggningar anvisas dessutom särskilda medel.

Vid beräkningen av de procentberäknade underhållskostnaderna för nästa budgetår har fortifikationsförvaltningen utgått från de byggnadsvärden som fanns redovisade på delfonderna den 30 juni 1957. Dessa värden har ämbetsverket i förekommande fall justerat med hänsyn till beslut av Kungl. Maj:t under de två första månaderna av innevarande budgetår att vissa byggnader m. m. skall upptagas till redovisning på delfonderna respektive avgå ur delfonderna. Fortifikationsförvaltningen har sålunda icke tagit hänsyn till sådana av ämbetsverket gjorda framställningar om invärderingar eller överflyttningar, beträffande vilka Kungl. Maj:t icke fattat beslut före den 1 september 1957, utom såvitt avser ett förslag av ämbetsverket den 24 oktober 1957 om redovisning å fastighetsfonden av vissa baracker (jfr s. 8).

I sitt förslag till stat för nästa budgetår föreslår *fortifikationsförvaltningen* i fråga om redovisningen av de olika utgiftsposterna att de procentuellt beräknade underhållsmedlen icke som nu sker uppdelas på två poster utan i sin helhet upptages under posten för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. Vidare föreslås att posterna för olika rationaliseringsåtgärder sammanföres till en för varje delfond gemensam delpost, benämnd *Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.* Härom anför ämbetsverket bland annat följande.

De procentuellt beräknade underhållsmedlen har hittills uppdelats på två delposter, nämligen en för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. och en för smärre förbättringsarbeten, varvid den sistnämnda posten upptagits med i runt tal 10 % av den förstnämnda. Uppdelningen är grundad på ett av 1943 års militära fastighetsutredning framlagt förslag, för vilket närmare redogöres i propositionen 1945:180. Avsikten med uppdelningen av det löpande underhållet i två poster synes ha varit att söka förhindra att det löpande underhållet eftersattes till förmån för förbättringsarbeten. Detta motiv torde i dagens läge — med anläggningarnas alltmera bristfälliga standard och de stegrade underhållskostnaderna — icke längre vara bärande. Det kan vidare vara svårt att avgöra om ett visst arbete skall hänföras till löpande underhåll eller mindre förbättring. Ifrågasvarande förhållande har uppmärksammats i samband med utredningen rörande försvarets titelredovisningssystem. I sitt förslag till ändrad titelredovisning förordar utredningsmannen bland annat att posten till smärre förbättringsarbeten skall utgå och anslagsbeloppet inräknas i posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. I fortifikationsförvaltningens yttrande den 13 februari 1957 över utredningsmannens förslag förklarar sig ämbetsverket biträda förslaget samt förordar vidare att de under respektive delfonder upptagna delposterna för olika rationaliseringsåtgärder sammanslås under en för varje delfond gemensam redovisningstitel, benämnd *Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.*

I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår anför fortifikationsförvaltningen vidare bland annat följande.

Såsom närmare framgår av stafförslaget beräknas för budgetåret 1958/59 den automatiska utgiftsökningen — de procentuella underhållsmedlen, värdeminskningsskontona och överskotten — uppgå till i runt tal 5 718 000 kronor. Därtill kommer en uppskattad ökning av hyres- och arrendeutgifterna med 1 249 000 kronor. Enbart för att täcka dessa öknningar erfordras således att ersättningsanslagen höjes med cirka 7 000 000 kronor. En betydligt större höjning är emellertid oundgängligen nödvändig för att åtminstone de iståndsättningsarbeten, som avser kapitalbevarande reoveringar, skall kunna komma till utförande.

Arméns delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1957/58 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för arméns delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1958/59 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1957/58	Budgetåret 1958/59	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- chefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	11 851 000	} 14 152 000	14 152 000
(Smärre förbättringsarbeten)	1 185 000		
b) Underhåll av övningsfält m. m.	1 600 000	1 850 000	1 850 000
c) Iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m.	300 000	1 000 000	800 000
d) Övriga iståndsättningsarbeten	6 000 000	13 000 000	9 550 000
e) Skatter	300 000	300 000	300 000
f) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m. (Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök	100 000	} 450 000	450 000
Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder	150 000		
Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.)	200 000		
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	100 000	250 000	250 000
h) Underhåll av enskilda vägar	160 000	160 000	160 000
Summa	21 946 000	31 162 000	27 512 000

Fortifikationsförvaltningen uppskattar värdena under arméns delfond på byggnader m. m. — vilka värden lägges till grund för beräkningen av delposten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. — enligt 1935 års kostnadsnivå till 279 335 156 kronor för byggnader hänförliga till första gruppen samt till 157 102 860 kronor och 33 411 225 kronor för byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna beräknas av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	279 335 156 × 3,42 %	9 553 262
2. »	157 102 860 × 2,49 %	3 911 861
3. »	33 411 225 × 1,24 %	414 299

Summa kronor 13 879 422

Enligt fortifikationsförvaltningen finnes för närvarande cirka 3 000 baracker, som icke är invärderade i fastighetsfonden. Av dessa har 457 baracker med ett beräknat byggnadsvärde av 5 508 000 kronor av ämbetsverket föreslagits till invärdering i arméns delfond (skr. ^{24/10} 1957). Beträffande återstående baracker har enligt fortifikationsförvaltningen något förslag till invärdering ännu icke kunnat framläggas, i avvaktan på resultatet av den byggnadsundersökning som påbörjats med anledning av ett av arméchefen framlagt långtidsprogram för arméns mark- och byggnadsfrågor. Underhållsmedel för ifrågakvarande 457 baracker beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår, som om barackerna redan upptagits till redovisning i fastighetsfonden, till 97 257 kronor. För underhåll av återstående cirka 2 500 baracker, vilka alltjämt erfordras för förläggnings- och förrådsändamål m. m., beräknar ämbetsverket ett medelsbehov av 375 000 kronor, motsvarande cirka 150 kronor per barack.

Fortifikationsförvaltningen beräknar således underhållskostnaderna till (13 879 422 + 97 257 + 375 000=) i avrundat tal 14 352 000 kronor. Beloppet föreslås emellertid minskat med de beräknade kostnaderna för yttre renhållning, 200 000 kronor, vilka kostnader skall bestridas av vederbörligt anslag till bränsle m. m. och därför frånräknas det för byggnadsunderhållet beräknade beloppet. Därefter återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av 14 152 000 kronor.

Utgifterna för nästa budgetår för underhåll av övningsfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen till 1 800 000 kronor. Huvuddelen av dessa medel erfordras för löpande underhåll av markytor samt vägar och broar. Övningsmarken utsättes ofta för sönderkörning av terränggående fordon, särskilt stridsvagnar, varför den måste iordningställas för att icke bli oframkomlig och föga användbar för militärt bruk. — Från förevarande delpost bestrids även utgifter för skogsbrandsläckningsmateriel samt för skogsvårdande åtgärder, såsom sådd, plantering m. m. ävensom utgifter för jordbruksfastigheter, såsom kostnader för inköp av gödningsämnen, utsäde, redskap m. m.

I statförslaget för innevarande budgetår har fortifikationsförvaltningen icke räknat med några utgifter för driften av jordbruket vid Gudhems remontdepå med anledning av statsmakternas beslut att remontdepån skulle nedläggas med utgången av budgetåret 1956/57. Driften av remontdepåns jordbruk skall emellertid i anslutning till Kungl. Maj:ts beslut den 20 september 1957 ske i försvarets regi till den 14 mars 1958, då förvaltningen övertages av domänstyrelsen. För driften av jordbruket under angiven tid innevarande budgetår erfordras enligt fortifikationsförvaltningen ett belopp av 50 000 kronor, som ämbetsverket förskotterat men som bör täckas genom motsvarande ökning av de för budgetåret 1958/59 beräknade underhållsmedlen.

Fortifikationsförvaltningen föreslår därför att till underhåll av övningsfält m. m. för nästa budgetår upptages 1 850 000 kronor.

Medelsbehovet under posten Iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår till 1 000 000 kronor. Härav avses 300 000 kronor för fortsatt anskaffning av vägmaskinell utrustning och 700 000 kronor för utförande av oundgängligen erforderliga arbeten med iståndsättning av vägbeståndet inom arméns övnings- och skjutfält. — Under innevarande budgetår beräknas de reservationer som funnits på denna post ha i huvudsak disponerats.

För övriga iståndsättningsarbeten är enligt fortifikationsförvaltningen en betydande ökning av medelstildelningen nödvändig redan för att tillgodose de mest angelägna arbetena. Fortifikationsförvaltningen beräknar medelsbehovet under delposten för nästa budgetår till 13 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med 7 000 000 kronor i förhållande till det belopp som upptagits för innevarande budgetår. Här om anför fortifikationsförvaltningen bland annat följande.

Med anledning av arméchefens långtidsprogram för arméns mark- och byggnadsfrågor har inom fortifikationsförvaltningen igångsatts en inventering rörande behovet av renoverings- och iståndsättningsåtgärder för tiden till och med budgetåret 1964/65. Inventeringen, som i huvudsak färdigställts, tar sikte på att begränsa nyinvesteringarna för att i stället genom intensivare utnyttjande av befintligt byggnadsbestånd åstadkomma erforderliga förläggnings- och utbildningslokaler, förrådslokaler m. m. Vid inventeringen har behovet av en genomgripande upprustning av de äldre etablissemangens kasernbyggnader, mat- och badinrättningar, mässar m. fl. byggnader starkt framträtt. Vidare har konstaterats verkstädernas allt större behov av elkraft med åtföljande ökat behov av spänningsomläggningar. Utöver angivna renoverings- och iståndsättningsarbeten erfordras utbyte av krismateriel, varjämte skydds- och säkerhetsanordningar måste utföras vid arméns förråd samt åtgärder vidtagas i anledning av arbetarskyddslagets bestämmelser m. m. Medelsbehovet för ifrågavarande renoverings- och iståndsättningsåtgärder m. m. beräknades av fortifikationsförvaltningen år 1956 till 120 miljoner kronor. Med hänsyn till att underhållskostnadsindex sedan dess stigit räknar ämbetsverket med att kostnaderna för närvarande överstiger denna ram.

Underhållet av vägar, planer m. m. vid arméns äldre kasernetablissemang har på grund av brist på medel blivit eftersatt under ett flertal år samtidigt som förslitningen genom arméns motorisering avsevärt ökat. Huvuddelen av vägarna m. m. är numera i så dåligt skick, att grundliga iståndsättningsarbeten erfordras. Kostnaderna härför torde komma att uppgå till betydande belopp. För nästa budgetår erfordras för detta ändamål ett belopp av minst 1 000 000 kronor.

Såsom förut nämnts föreslår fortifikationsförvaltningen att de för innevarande budgetår upptagna delposterna Ändringsarbeten föranledda av vissa forskningsförsök, Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid arméns tygverkstäder och Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. sammanslås till en gemensam post, benämnd Vissa rationaliseringsåtgärder m. m. Efter samråd med försvarets forsk-

ningsanstalt, armétygförvaltningen och arméintendenturförvaltningen föreslår fortifikationsförvaltningen att för ifrågavarande ändamål för nästa budgetår beräknas (100 000 + 150 000 + 200 000=) 450 000 kronor, eller samma belopp som för innevarande budgetår.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen i samråd med statens organisationsnämnd för nästa budgetår ett medelsbehov av 250 000 kronor (för innevarande budgetår anvisat 100 000 kronor).

För skatter och underhåll av enskilda vägar beräknas oförändrade belopp.

Riksräkenskapsverket biträder fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna. Emot förvaltningens förslag att posten Smärre förbättringsarbeten i fortsättningen utgår och de procentberäknade underhållskostnaderna i sin helhet upptages under posten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. samt att för olika rationaliseringsåtgärder avsedda medel anvisas under en för varje delfond gemensam post har riksräkenskapsverket icke heller något att erinra.

Departementschefen

De behovsprövade underhållsmedlen, avsedda för arbeten av större omfattning (iståndsättningsarbeten), har de senaste budgetåren starkt begränsats. Ehuru en stark återhållsamhet i fråga om statsutgifter alltjämt är påkallad, anser jag dock att en höjning av de behovsprövade underhållsmedlen är nödvändig med hänsyn till den risk för kapitalförstöring, som en långt driven nedpressning av underhållet kan leda till. Jag föreslår därför i det följande en uppräknig av posterna för iståndsättningsarbeten under försvarsgrenarnas och befästningars delfonder samt av posten för underhåll av hamnanläggningar under marinens delfond.

Jag föreslår vidare, i anslutning till vad som härom anförts i det föregående, att de procentberäknade underhållsmedlen icke uppdelas utan i sin helhet upptages under posten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. samt att de för olika rationaliseringsåtgärder beräknade medlen sammanföres under en för varje delfond gemensam post, benämnd Vissa rationaliseringsåtgärder.

Beträffande beräkningen av de olika posterna under arméns delfond biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag utom i vad avser Iståndsättningsarbeten för övnings- och skjutfält m. m. och Övriga iståndsättningsarbeten. Jag föreslår att ifrågavarande poster upptages med 800 000 kronor respektive 9 550 000 kronor, vilket i förhållande till medelstilledningen för innevarande budgetår innebär höjningar med 500 000 kronor och 3 550 000 kronor. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för arméns delfond torde således, i enlighet med den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 7), uppföras med ett belopp av 27 512 000 kronor.

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Marinens delfond. Av följande sammanställning framgår de för budgetåret 1957/58 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för marinens delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1958/59 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

	Budgetåret 1957/58	Budgetåret 1958/59	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	3 735 000	4 395 000	4 395 000
(Smärre förbättringsarbeten)	374 000		
b) Löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m.	800 000	1 555 000	1 190 000
c) Underhåll av övningsfält m. m.	50 000	50 000	50 000
d) Övriga istandsättningsarbeten	1 150 000	2 850 000	1 650 000
e) Skatter	200 000	100 000	100 000
f) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m. (Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna m. m... Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m.)	350 000	515 000	425 000
	75 000		
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	60 000	60 000	60 000
h) Underhåll av enskilda vägar	13 000	12 000	12 000
Summa kronor	6 807 000	9 537 000	7 882 000

Fortifikationsförvaltningen anför till ledning för beräkningen av delposten Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. att värdena för byggnader m. m. (med undantag för hamnanläggningar) beräknas till 67 609 638 kronor för äldre byggnader hänförliga till första gruppen och till 51 720 565 kronor respektive 5 615 842 kronor för nyare byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

Underhållskostnaderna beräknas av fortifikationsförvaltningen enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	67 609 638	× 4,67 %	3 157 370
2. »	51 720 565	× 2,49 %	1 287 842
3. »	5 615 842	× 1,24 %	69 636

Summa kronor 4 514 848

Från sistnämnda belopp avgår beräknad kostnad för yttre renhållning, 120 000 kronor, vilken kostnad bestrides från vederbörligt anslag till bränsle m. m. Härefter återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av i runt tal 4 395 000 kronor.

För löpande reparation och underhåll av hamnanläggningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 1 555 000 kronor, vilket innebär en ökning med 755 000 kronor i förhållande till det belopp som upptagits för innevarande budgetår. Ämbetsverket, som erinrar om att beräkningen liksom förut verkstälts efter uppskattning, anför i fråga om medelsbehovet för nästa budgetår bland annat följande.

Betydande medel erfordras för nästa budgetår för renoverings- och reparationsarbeten på dockanläggningar vid Stockholms örlogsvarv och vid Gustafsviks örlogsdepå. För hamnanläggningarnas underhåll har för innevarande budgetår anvisade medel visat sig helt otillräckliga. Detta har bland annat fått till följd att kajer och bryggor vid ett flertal lokalförvaltningar måste avstängas för användning, då de i nuvarande tillstånd icke kan användas utan stora risker för olycksfall.

För underhåll av övningsfält m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår oförändrat 50 000 kronor.

Beträffande medelsbehovet för övriga iståndsättningsarbeten hänvisar fortifikationsförvaltningen till en i statförslaget intagen sammanställning, i vilken ämbetsverket upptagit arbeten, som bör komma till utförande med anlitan av medel under förevarande delpost, nämligen iståndsättnings- och renoveringsarbeten enligt en uppgjord generalplan, iståndsättning av hamnanläggningar, utbyte av krismateriel, iståndsättning och förstärkning av vägar och körplaner inom kasernområden samt åtgärder erforderliga med anledning av arbetarskyddslagets bestämmelser och åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete på tak. Det aktuella medelsbehovet för ifrågavarande arbeten beräknas enligt 1957 års byggnadskostnadsnivå till sammanlagt 6 570 000 kronor. — Det allt mera ökade behovet av elektrisk energi för verkstäder och andra ändamål har enligt fortifikationsförvaltningen medfört, att ledningsnät, transformatorer och elinstallationer m. m. blivit underdimensionerade, varför omläggning och förstärkning av det elektriska ledningsnätet erfordras i betydande omfattning. Kostnaderna härför beräknas till totalt 6 000 000 kronor. — Medelsbehovet för i det föregående redovisade arbeten uppgår således till 12 570 000 kronor. Arbetena bör enligt fortifikationsförvaltningen utföras inom en tidsperiod av fem år. För nästa budgetår erfordras alltså för ifrågavarande arbeten i avrundat tal 2 500 000 kronor.

Härutöver äskar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår sammanlagt 350 000 kronor för renoverings- och iståndsättningsarbeten inom vissa byggnader å Skeppsholmen samt för utförande av skydds- och säkerhetsanordningar av underhållskaraktär vid marinens förråd.

Fortifikationsförvaltningen beräknar således medelsbehovet för övriga iståndsättningsarbeten till 2 850 000 kronor för nästa budgetår.

För skatter beräknar ämbetsverket för nästa budgetår 100 000 kronor (för innevarande budgetår har upptagits 200 000 kronor).

I anslutning till fortifikationsförvaltningens i det föregående redovisade förslag om sammanslagning av vissa likartade utgiftsposter har ämbetsverket sammanfört posterna Ändringsarbeten föranledda av vissa rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna m. m. och Rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. till en gemensam delpost, benämnd Vissa rationaliseringsåtgärder m. m. Fortifikationsförvaltningen har i samråd med marinförvaltningen beräknat medelsbehovet under delposten till 440 000 kronor för rationaliseringsåtgärder vid marinverkstäderna och 75 000 kronor för rationaliseringsåtgärder vid marinens värmeanläggningar eller sammanlagt 515 000 kronor.

För ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknas oförändrat 60 000 kronor samt för underhåll av enskilda vägar 12 000 kronor (för innevarande budgetår har upptagits 13 000 kronor).

Riksräkenskapsverket biträder fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna.

Departementschefen

För underhåll av hamnanläggningar föreslår jag för nästa budgetår ett belopp av 1 190 000 kronor och för iståndsättningsarbeten 1 650 000 kronor, vilket i förhållande till medelstilledningen för innevarande budgetår innebär ökning med 390 000 kronor respektive 500 000 kronor. För vissa rationaliseringsåtgärder föreslår jag vidare ett belopp av 425 000 kronor eller lika mycket som beräknades för sådana åtgärder för innevarande budgetår.

Beträffande beräkningen av övriga delposter biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för marinens delfond torde således böra upptagas till 7 882 000 kronor med den fördelning på delposter som framgår av den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 11).

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Flygvapnets delfond. Av sammanställningen å s. 14 framgår de för budgetåret 1957/58 beräknade reparations- och underhållskostnaderna för flygvapnets delfond samt motsvarande kostnader för budgetåret 1958/59 enligt fortifikationsförvaltningens förslag och departementsförslaget.

Fortifikationsförvaltningen anför till ledning för beräkningen av delposten till löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. att värdena för byggnader m. m. (med undantag för flygfält) beräknas till 25 791 912 kronor för äldre byggnader hänförliga till första gruppen och till 135 167 553 kronor respektive 9 531 050 kronor för nyare byggnader hänförliga till andra respektive tredje gruppen.

	Budgetåret 1957/58	Budgetåret 1958/59	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av byggnader m. m.	3 747 000	} 4 506 000	4 506 000
(Smärre förbättringsarbeten)	355 000		
b) Underhåll av flygfält m. m.	2 345 000	2 594 000	2 594 000
c) Underhåll av jordbruksfastigheter m. m.	100 000	30 000	30 000
d) Övriga istandsättningsarbeten	700 000	3 000 000	1 900 000
e) Skatter	100 000	50 000	50 000
f) Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.	75 000	75 000	75 000
g) Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar	—	50 000	50 000
h) Underhåll av enskilda vägar	22 000	72 000	72 000
Summa kronor	7 444 000	10 377 000	9 277 000

Underhållskostnaderna för byggnader m. m. beräknas enligt förut angivna grunder till:

1. gruppen	25 791 912 × 3,42 %	882 083
2. »	135 167 553 × 2,49 %	3 365 672
3. »	9 531 050 × 1,24 %	118 185
	Summa kronor	4 365 940

Efter avdrag av beräknad kostnad för yttre renhållning, 60 000 kronor, vilken kostnad bestrides från vederbörligt anslag till bränsle m. m., återstår för löpande reparation och underhåll av byggnader m. m. ett belopp av i runt tal 4 306 000 kronor. Utöver det sålunda procentuellt beräknade underhållsbeloppet föreslås delposten liksom för innevarande budgetår ökad med 200 000 kronor, motsvarande kostnaderna för ersättningsanskaffning av brandmateriel och skumvätska, som förbrukas vid brandövningar inom flygvapnets räddningstjänst. I enlighet härmed beräknar ämbetsverket medelsbehovet under ifrågavarande delpost till 4 506 000 kronor.

Beträffande kostnaderna för underhåll av flygfält m. m. anför fortifikationsförvaltningen att anläggningsvärdet för flygfält med tillhörande banor och plattor m. m. den 30 juni 1957 uppgick till 196 919 306 kronor enligt 1946 års byggnadskostnadsnivå. Den flygtekniska utvecklingen har emellertid medfört att vissa äldre fält m. m. icke längre kan utnyttjas. Underhållet av dessa kan därför helt bortfalla eller avsevärt begränsas. Anläggningar för ett sammanlagt värde av i runt tal 24 000 000 kronor beräknas sålunda icke längre kräva något underhåll. Underhållskostnaderna för flygfält med banor och plattor kan i enlighet härmed beräknas till 1,5 % × (196 919 306 — 24 000 000 =) avrundat 2 594 000 kronor. — I enlighet med vad som anförts i det föregående erfordras icke längre några underhållsmedel för flygfältens befästningsanläggningar.

För underhåll av jordbruksfastigheter m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen 30 000 kronor för nästa budgetår (för innevarande budgetår har upptagits 100 000 kronor).

I fråga om medelsbehovet för övriga iståndsättningsarbeten hänvisar fortifikationsförvaltningen till en i statförslaget intagen sammanställning, i vilken ämbetsverket upptagit följande arbeten, som bör komma till utförande med anlåtande av medel under förevarande delpost, nämligen iståndsättnings- och renoveringsarbeten enligt upprättade generalplaner, iståndsättning och förstärkning av elektriska ledningsnät m. m., iståndsättning, permanentbehandling och förstärkning av vägar inom kasernområden, utbyte av krismateriel samt åtgärder erforderliga med anledning av arbetarskyddslagens bestämmelser och åtgärder till förekommande av olycksfall vid arbete på tak. Det aktuella medelsbehovet för ifrågavarande arbeten beräknas till 12 300 000 kronor enligt 1957 års byggnadskostnadsnivå. Beträffande ifrågavarande arbeten anför fortifikationsförvaltningen i statförslaget bland annat följande.

Liksom vid marinen — och för övrigt försvaret i dess helhet — har även vid flygvapnet behovet av elenergi ökat i sådan omfattning att under 1940-talet utförda ledningsnät och elinstallationer icke längre är tillräckliga för att tillgodose nuvarande behov. För att driften vid flygvapnets centrala verkstäder och vid flottiljverkstäderna skall kunna upprätthållas, är det nödvändigt att inom de närmaste åren utföra såväl spänningsomläggningar som förstärkning av ledningsnäten i betydande omfattning.

Den allt tyngre trafiken på flottiljvägarna, bland annat av tunga tankbilar, medför behov av förstärkning av väggropparna, vilka icke utförts för trafik av denna storleksordning. Härtill kommer att reaplanens känsliga instrumentutrustning skadas av vägdamm med de risker detta medför ur flygsäkerhetssynpunkt. De närmast flygplanens uppställningsplatser belägna bilvägarna måste därför snarast förses med sådan beläggning, att riskerna för att instrumenten förstöres av damm så långt möjligt elimineras.

Den krismateriel som utbytes har hittills mest utgjorts av takbeläggningar och varmvattenledningar. På senare tid har det emellertid visat sig att de i början av 1940-talet installerade värmepannorna av kristidskvalitet är förbrukade. Under de närmast kommande åren måste därför utbyte av värmepannor, radiatorer och varmvattenledningar ske till betydande årliga kostnader om icke allvarliga driftstörningar skall uppstå.

Utöver i det föregående angivna kostnader erfordras för nästa budgetår 60 000 kronor för skydds- och säkerhetsanordningar vid flygvapnets förråd.

Medelsbehovet för nästa budgetår för övriga iståndsättningsarbeten beräknar fortifikationsförvaltningen, med hänsyn till den stora anhopningen av angelägna arbeten, till 3 000 000 kronor.

För skatter beräknas, med hänsyn till att reservationer finnes på delposten, 50 000 kronor för nästa budgetår (för innevarande budgetår har upptagits 100 000 kronor).

För rationaliseringsåtgärder vid värmeanläggningar m. m. erfordras

samma belopp som upptagits för innevarande budgetår, 75 000 kronor. För att uppnå likformighet med utgiftsstaterna för armén och marinen bör emellertid enligt fortifikationsförvaltningen delpostens benämning ändras till Vissa rationaliseringsåtgärder m. m.

Medelsbehovet för Ändrings- och inredningsarbeten föranledda av vissa organisationsundersökningar beräknar fortifikationsförvaltningen i samråd med statens organisationsnämnd till 50 000 kronor för nästa budgetår (för innevarande budgetår har några medel för detta ändamål icke upptagits).

För underhåll av enskilda vägar är för innevarande budgetår upptaget 22 000 kronor. Fortifikationsförvaltningen anmäler att ett betydligt större belopp erfordras för nästa budgetår och föreslår att delposten upptages med 72 000 kronor.

Riksräkenskapsverket biträder fortifikationsförvaltningens förslag till beräkning av de procentberäknade underhållskostnaderna för byggnader m. m. och flygfält.

Departementschefen

För iståndsättningsarbeten föreslår jag för nästa budgetår ett belopp av 1 900 000 kronor, vilket innebär en höjning i förhållande till medelstillelningen för innevarande budgetår med 1 200 000 kronor.

I övrigt biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag. Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för flygvapnets delfond bör således för nästa budgetår uppföras med 9 277 000 kronor med den fördelning på delposter, som framgår av den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 14).

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

Befästningars delfond. Av den i det följande intagna sammanställningen framgår dels de för innevarande budgetår beräknade kostnaderna för reparationer och underhåll m. m. för befästningar och bergrum och dels fortifikationsförvaltningens och departementschefens förslag för nästa budgetår.

Kostnaderna för löpande reparation och underhåll av befästningar m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen enligt i det föregående angivna grunder till $(1,16 \% \times 862\,270\,900 =)$ avrundat 10 000 000 kronor.

Medelsbehovet för Iståndsättningsarbeten m. m. beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår till 5 000 000 kronor. Härav avses 3 600 000 kronor för fortsatt modernisering av äldre befästningsanläggningar m. m. Enligt ämbetsverket är ett stort antal befästningar i dagens läge i sådant skick att de icke uppfyller rimliga krav på skydd för stabs-

	Budgetåret 1957/58	Budgetåret 1958/59	
		Fortifikations- förvaltningen	Departement- schefen
a) Löpande reparation och underhåll av befästningar m. m.	8 710 000	10 000 000	9 996 000
b) Istandsättningsarbeten m. m.	600 000	5 000 000	2 400 000
c) Underhåll av icke invärderade anläggningar ..	375 000	350 000	350 000
d) Underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m.	—	100 000	100 000
e) Skatter	100 000	50 000	50 000
f) Underhåll av enskilda vägar	40 000	40 000	40 000
Summa kronor	9 825 000	15 540 000	12 936 000

personal och stridande personal mot fientlig vapenverkan. Befästningarna saknar även i stor utsträckning sådana maskininstallationer, som erfordras för nutidens komplicerade strids- och eldledning. Vidare avses 700 000 kronor för förbättring av förläggingsförhållandena vid marinens anläggningar och 300 000 kronor respektive 400 000 kronor för skyddsanordningar vid befästningsanläggningar samt förstärkningsarbeten i bergum.

För underhåll av icke invärderade anläggningar — anläggningar av heskaffenhet att icke lämpligen kunna invärderas i befästningars delfond — beräknar fortifikationsförvaltningen för nästa budgetår 350 000 kronor (för innevarande budgetår har beräknats 375 000 kronor).

För underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter m. m. föreslår fortifikationsförvaltningen att för nästa budgetår anvisas 100 000 kronor. Ämbetsverket anför härom bland annat följande.

För underhåll av jordbruks- och skogsfastigheter på befästningars delfond har några särskilda medel icke beräknats, utan det har förutsatts att de procentberäknade underhållsmedlen skulle täcka även kostnader av här ifrågakarande slag. Med årens lopp har emellertid kostnaderna för markunderhållet stigit i sådan grad, att det icke längre är försvarligt att låta de snävt tilltagna medlen för befästningsunderhållet bekosta även skötseln av markområdena. Från och med nästa budgetår bör därför, i likhet med vad som är fallet beträffande försvarsgrenarnas delfonder, särskilda medel beräknas för underhållet av jordbruks- och skogsfastigheter på befästningsdelfonden.

För skatter beräknar fortifikationsförvaltningen ett belopp av 50 000 kronor (för innevarande budgetår har beräknats 100 000 kronor) och för underhåll av enskilda vägar oförändrat 40 000 kronor.

Riksräkenskapsverket, som icke helt kunnat biträda fortifikationsförvaltningens förslag beträffande de procentberäknade underhållskostnaderna, föreslår för sin del att samma kostnader upptages med 9 996 000 kronor.

Departementschefen

I enlighet med riksräkenskapsverkets förslag beräknar jag de procentberäknade underhållskostnaderna för å fastighetsfonden invärderade befästningar och bergrum m. m. till 9 996 000 kronor. För iståndsättningsarbeten föreslår jag ett belopp av 2 400 000 kronor, vilket innebär en ökning med 1 800 000 kronor i förhållande till medelstilledningen för innevarande budgetår. I övrigt biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag och uppskattar således medelsbehovet för reparations- och underhållskostnader m. m. under befästningars delfond till 12 936 000 kronor.

Någon uppdelning av reparations- och underhållskostnaderna i enlighet med vad som sker beträffande försvarsgrenarnas delfonder har hittills icke förekommit. Då emellertid någon särskild anledning att bibehålla denna olikhet icke synes föreligga och då fortifikationsförvaltningen funnit erforderligt att i sin egen bokföring dela upp ifrågavarande kostnader, föreslår jag att kostnaderna även i staten upptages under särskilda delposter i enlighet med vad som framgår av den i det föregående intagna tabellen (jfr s. 17).

Jag förutsätter, att det skall få ankomma på Kungl. Maj:t att medge den jämkning mellan de särskilda delposterna inom slutbeloppets ram, som kan finnas erforderlig.

B. Avsättning till värdeminskningskonto

I sitt avgivna förslag till stat beräknar *fortifikationsförvaltningen* för avsättning till värdeminskningskonto ett sammanlagt belopp av 13 085 000 kronor, varav 4 215 000 kronor för arméns delfond, 1 150 000 kronor för marinens delfond, 5 620 000 kronor för flygvapnets delfond och 2 100 000 kronor för befästningars delfond.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkning.

Departementschefen

I överensstämmelse med myndigheternas förslag torde för avsättning till värdeminskningskonto böra upptagas för arméns delfond förslagsvis 4 215 000 kronor, för marinens delfond förslagsvis 1 150 000 kronor, för flygvapnets delfond förslagsvis 5 620 000 kronor och för befästningars delfond förslagsvis 2 100 000 kronor, eller sammanlagt 13 085 000 kronor.

C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden

Fortifikationsförvaltningen beräknar utgifterna under denna rubrik för arméns delfond för nästa budgetår till förslagsvis 3 956 000 kronor, varav 2 800 000 kronor för hyresutgifter, 150 000 kronor för arrendeutgifter samt 1 006 000 kronor för bestridande av vissa i samband med förhyrningar och arrenderingar uppkommande utgifter.

För marinens delfond beräknar ämbetsverket utgifterna till förslagsvis 567 000 kronor, varav 465 000 kronor för hyresutgifter, 20 000 kronor för arrendeutgifter samt 82 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen, efter samråd med flygförvaltningen, utgifterna till förslagsvis 545 000 kronor, varav 340 000 kronor för hyresavgifter, 175 000 kronor för arrendeutgifter samt 30 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

För befästningars delfond slutligen beräknar fortifikationsförvaltningen utgifterna till förslagsvis 2 956 000 kronor, varav 2 170 000 kronor för förhyring av drivmedelsanläggningar, 409 000 kronor för andra hyresutgifter, 150 000 kronor för arrenderingar samt 227 000 kronor för kostnader i samband med lokalförhyrningar och arrenderingar.

Departementschefen

I enlighet med fortifikationsförvaltningens förslag beräknar jag för ifrågavarande utgifter förslagsvis följande belopp, nämligen för arméns delfond 3 956 000 kronor, för marinens delfond 567 000 kronor, för flygvapnets delfond 545 000 kronor och för befästningars delfond 2 956 000 kronor.

Hyres- och arrendeutgifterna m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden utgör således sammanlagt 8 024 000 kronor.

INKOMSTER

A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtta lokaler

Under denna titel redovisas de belopp, som över budgeten tillföres respektive fonder. Ersättningsbeloppen bestämmes i princip så att en förräntning efter 4 % erhålles på det vid respektive budgetårs ingång av fonderna disponerade statskapitalet, att i form av överskott tillföras riksstatens inkomstsida. I årets statsverksproposition (bil. 4, punkt 54 samt bil. 6, punkterna 46, 81, 105 och 156) har Kungl. Maj:tt föreslagit riksdagen dels att till Ersättning till försvarets fastighetsfond för långvårdsanstalten i Hälsing-

borg för budgetåret 1958/59 anvisa ett förslagsanslag av 45 000 kronor *dels ock* att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för samma budgetår beräkna följande förslagsanslag, nämligen till

ersättning till arméns delfond	39 000 000
» » marinens delfond	12 000 000
» » flygvapnets delfond	23 300 000
» » befästningars delfond	20 700 000

Med hänsyn till förut och i det följande omnämnda jämkningar av olika poster i statförslaget bör ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler för nästkommande budgetår beräknas, för arméns delfond till 39 038 000 kronor, för marinens delfond till 11 944 000 kronor, för flygvapnets delfond till 23 322 000 kronor och för befästningars delfond till 20 747 000 kronor eller således till sammanlagt 95 051 000 kronor. De i riksstaten under fjärde huvudtiteln beräknade anslagen bör å riksstaten slutligt uppföras i överensstämmelse härmed, utom det till arméns delfond beräknade ersättningsanslaget, som bör uppföras med 38 993 000 kronor.

B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden

Under denna inkomsttitel skall på de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av tjänstebostäder och av uthyrningsfastigheter samt för övriga hyror och arrenden.

Fortifikationsförvaltningen upptager under denna inkomstpost för arméns delfond 2 950 000 kronor, varav 1 500 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 950 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 500 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 960 000 kronor, varav 500 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 230 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter samt 230 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 950 000 kronor, varav 650 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 250 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 50 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

För befästningars delfond slutligen beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 340 000 kronor, varav 75 000 kronor såsom inkomst av tjänstebostäder, 15 000 kronor såsom inkomst av uthyrningsfastigheter och 250 000 kronor för övriga hyror och arrenden.

Riksräkenskapsverket har icke någon annan erinran mot fortifikationsförvaltningens förslag än att de inkomster som beräknats under arméns delfond bör minskas med 45 000 kronor avseende hyra för upplåtelse av kasernetablissemnet i Hälsingborg till fångvårdsanstalt. Enligt riksräkenskapsverket bör i stället under andra huvudtiteln uppföras ett anslag till ersättning till arméns delfond av försvarets fastighetsfond.

Departementschefen

I anslutning till vad riksräkenskapsverket anfört föreslår jag att inkomstposten för arméns delfond upptages med $(2\,950\,000 - 45\,000 =)$ 2 905 000 kronor. Såsom angivits i det föregående har under andra huvudtiteln upptagits ett särskilt anslag å 45 000 kronor för ersättning till försvarets fastighetsfond för fångvårdsanstalten i Hälsingborg.

I övrigt biträder jag fortifikationsförvaltningens förslag. Inkomsterna av hyror och arrenden för till enskilda upplåtna lokaler och markområden beräknar jag sålunda till $(2\,905\,000 + 960\,000 + 950\,000 + 340\,000 =)$ 5 155 000 kronor.

C. Inkomster av övnings- och skjutfält

Under denna inkomsttitel skall å de olika delfonderna upptagas särskilda delposter för inkomster av jordbruksfastigheter (arrenden m. m.), inkomster av skogsfastigheter (skogsavverkning, varvid endast nettobeloppet upptages) och övriga inkomster (grustäkt m. m.).

Fortifikationsförvaltningen upptager för arméns delfond under denna inkomstpost 2 100 000 kronor, varav 525 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 1 450 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 125 000 kronor i övriga inkomster.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 100 000 kronor, varav 30 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 65 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 5 000 kronor i övriga inkomster.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 175 000 kronor, varav 70 000 kronor såsom inkomst av jordbruksfastigheter, 100 000 kronor såsom inkomst av skogsfastigheter och 5 000 kronor i övriga inkomster.

För befästningars delfond slutligen beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 100 000 kronor, vilket belopp hänför sig till skogsavverkning.

Riksräkenskapsverket förklarar att de av fortifikationsförvaltningen gjorda beräkningarna av ifrågavarande inkomster icke givit riksräkenskapsverket anledning till erinran.

Departementschefen

Inkomsterna av övnings- och skjutfält beräknar jag i enlighet med myndigheternas förslag till (2 100 000 + 100 000 + 175 000 + 100 000 =) 2 475 000 kronor.

D. Diverse inkomster

Fortifikationsförvaltningen beräknar för arméns delfond inkomsterna under denna titel till 1 050 000 kronor för nästa budgetår. Härav utgör 50 000 kronor vad som av inflytande vårdavgifter för civila patienters vård å garnisonssjukhusen belöper på vederbörande fastigheters underhåll, medan återstoden, 1 000 000 kronor, utgör medel som fortifikationsförvaltningen beräknar att inkomstposten under nästa budgetår kommer att tillföras med anledning av fastighetsförsäljningar.

För marinens delfond beräknar fortifikationsförvaltningen ifrågasvarande inkomster till 765 000 kronor, varav 700 000 kronor såsom ersättning för den å fonden redovisade fasta egendom, som disponeras av marinverkstäderna i Stockholm och Karlskrona, 40 000 kronor såsom ersättning till fonden för vissa marinen tillhörande verkstadslokaler i Karlskrona, vilka disponeras av försvarets fabriksstyrelse, och 25 000 kronor såsom bidrag till Skeppsholmsbrons underhåll samt vissa dockningsavgifter från enskilda.

För flygvapnets delfond beräknar fortifikationsförvaltningen inkomsterna till 400 000 kronor, varav 300 000 kronor utgör inkomst från flygfälten och 100 000 kronor utgör ersättning för den civila luftfartens rätt att utnyttja de militära flygfälten.

För befästningars delfond beräknas inkomsterna till 75 000 kronor.

Riksräkenskapsverket har icke något att erinra mot fortifikationsförvaltningens beräkningar.

Departementschefen

Med biträdande av myndigheternas förslag beräknar jag inkomsterna under diverseposten för respektive delfonder till 1 050 000 kronor, 765 000 kronor, 400 000 kronor och 75 000 kronor eller således till sammanlagt 2 290 000 kronor.

Överskott

Det överskott, som skall tillföras riksstatens driftbudget, bör såsom hittills varit fallet beräknas till 4 % på den vid respektive budgetårs början å fonden redovisade kapitalbehållningen. I enlighet med riksräkenskapsverkets inkomstberäkning för budgetåret 1958/59 bör överskottet å försva-

rets fastighetsfond upptagas med 26 255 000 kronor. Beloppet bör enligt riksräkenskapsverket uppdelas med 9 410 000 kronor på arméns delfond, 4 170 000 kronor på marinens delfond, 9 405 000 kronor på flygvapnets delfond och 3 270 000 kronor på befästningars delfond. Denna uppskattning av överskottet har legat till grund för den förut gjorda beräkningen av ersättningsanslagen.

I enlighet med vad jag i det föregående anført har upprättats förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59 (*Bilaga*). Förslaget slutar på ett belopp av 104 971 000 kronor, vilket innebär en ökning av omslutningssumman med 15 132 000 kronor. Detta beror på en ökning av utgifterna och överskottet. Reparations- och underhållskostnaderna ökar sålunda med 11 585 000 kronor. Avsättningen till värdeminskningskontot förutses öka med 1 113 000 kronor, hyres- och arrendeutgifterna med 1 249 000 kronor och överskottet med 1 185 000 kronor. I fråga om inkomsterna förutses en minskning med 15 000 kronor. Slutligen betingar balansen i staten en uppräknig av ersättningsanslagen till fonden med sammanlagt 15 147 000 kronor.

Hemställan

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna omförmälda förslag till stat för försvarets fastighetsfond för budgetåret 1958/59 (*Bilaga*);

dels ock för budgetåret 1958/59 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa följande förslagsanslag, nämligen

Armén: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Arméns delfond 38 993 000 kronor,

Marinen: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Marinens delfond 11 944 000 kronor,

Flygvapnet: Ersättning till försvarets fastighetsfond: Flygvapnets delfond 23 322 000 kronor samt

Ersättning till försvarets fastighetsfond: Befästningars delfond 20 747 000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

A. Broberg

Bilaga

Försvarets fastighetsfonds inkomster och utgifter enligt staten för budgetåret 1957/58 samt enligt förslaget till stat för budgetåret 1958/59

<i>Inkomster</i>	1957/58 Kronor	1958/59 Kronor
<i>A. Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler</i>		
1. Arméns delfond	31 657 000	39 038 000
2. Marinens delfond	10 544 000	11 944 000
3. Flygvapnets delfond	20 264 000	23 322 000
4. Befästningars delfond	17 439 000	20 747 000
	79 904 000	95 051 000
<i>B. Hyror och arrenden för till enskilda upplåtta lokaler och markområden</i>		
1. Arméns delfond	3 175 000	2 905 000
2. Marinens delfond	900 000	960 000
3. Flygvapnets delfond	1 025 000	950 000
4. Befästningars delfond	315 000	340 000
	5 415 000	5 155 000
<i>C. Inkomster av övnings- och skjutfält</i>		
1. Arméns delfond	2 200 000	2 100 000
2. Marinens delfond	80 000	100 000
3. Flygvapnets delfond	175 000	175 000
4. Befästningars delfond	50 000	100 000
	2 505 000	2 475 000
<i>D. Diverse inkomster</i>		
1. Arméns delfond	1 050 000	1 050 000
2. Marinens delfond	765 000	765 000
3. Flygvapnets delfond	125 000	400 000
4. Befästningars delfond	75 000	75 000
	2 015 000	2 290 000
Summa	89 839 000	104 971 000

<i>Utgifter</i>	1957/58 Kronor	1958/59 Kronor
<i>A. Reparations- och underhållskostnader m. m.</i>		
1. Arméns delfond	21 946 000	27 512 000
2. Marinens delfond	6 807 000	7 882 000
3. Flygvapnets delfond	7 444 000	9 277 000
4. Befästningars delfond	9 825 000	12 936 000
	46 022 000	57 607 000
 <i>B. Avsättning till värdeminskningsskonto</i>		
1. Arméns delfond, <i>förslagsvis</i>	3 995 000	4 215 000
2. Marinens delfond, <i>förslagsvis</i>	1 090 000	1 150 000
3. Flygvapnets delfond, <i>förslagsvis</i>	4 945 000	5 620 000
4. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	1 942 000	2 100 000
	11 972 000	13 085 000
 <i>C. Hyres- och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden</i>		
1. Arméns delfond, <i>förslagsvis</i>	3 156 000	3 956 000
2. Marinens delfond, <i>förslagsvis</i>	332 000	567 000
3. Flygvapnets delfond, <i>förslagsvis</i>	495 000	545 000
4. Befästningars delfond, <i>förslagsvis</i>	2 792 000	2 956 000
	6 775 000	8 024 000
 <i>Överskott att tillföras riksstatens driftbudget</i>		
1. Arméns delfond	8 985 000	9 410 000
2. Marinens delfond	4 060 000	4 170 000
3. Flygvapnets delfond	8 705 000	9 405 000
4. Befästningars delfond	3 320 000	3 270 000
	25 070 000	26 255 000
Summa	89 839 000	104 971 000